T085 TKL 3 (13) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 47-Hai Bên Không Hòa Hợp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 68 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM BOÁN MÖÔI BAÛY: HAI BEÂN KHOÂNG HOØA HÔÏP

KINH: Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngöôùi nghe phaùp muoán cheùp, thoï trì kinh Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø ñoïc tuïng, hoûi nghóa, nhôù nghó ñuùng, song ngöôøi thuyeát phaùp bieáng nhaùc khoâng muoán noùi cho thì neân bieát aáy laø ma söï cuûa Boà-taùt. Tu-boà-ñeà! Ngöôùi thuyeát phaùp taâm khoâng bieáng nhaùc, muoán baûo cheùp, thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la-maät, maø ngöôøi nghe phaùp laïi khoâng muoán thoï, hai taâm khoâng hoøa hôïp nhö vaäy thì neân bieát aáy laø ma söï. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngöôøi nghe phaùp muoán cheùp, thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vaø ñoïc tuïng, cho ñeán nhôù nghó ñuùng, maø ngöôøi thuyeát phaùp laïi muoán ñi ñeán phöông khaùc thì neân bieát aáy laø ma söï. Tu-boà-ñeà! Ngöôøi thuyeát phaùp muoán baûo cheùp, thoï trì Baùt-nhaõ Ba- la-maät, song ngöôøi nghe phaùp laïi muoán ñi ñeán phöông khaùc, hai taâm khoâng hoøa hôïp nhö vaäy thì neân bieát aáy laø ma söï. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngöôøi thuyeát phaùp quyù troïng cuûa boá thí y phuïc, aåm thöïc, ñoà naèm, thuoác men, vaät nuoâi soáng, maø ngöôøi nghe phaùp thì ít muoán bieát ñuû, tu haïnh xa lìa, nhieáp nieäm tinh taán, nhaát taâm trí tueä, hai beân khoâng hoøa hôïp, neân khoâng ñöôïc cheùp Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø thoï trì, ñoïc tuïng, hoûi nghóa, nhôù nghó ñuùng thì neân bieát aáy laø ma söï. Tu-boà-ñeà! Ngöôøi thuyeát phaùp ít muoán bieát ñuû, tu haïnh xa lìa, nhieáp nieäm tinh taán, nhaát taâm trí tueä, maø ngöôøi nghe phaùp laïi quyù troïng cuûa boá thí y phuïc, aåm thöïc, ñoà naèm, thuoác men, vaät nuoâi soáng, hai beân khoâng hoøa hôïp, neân khoâng ñöôïc cheùp, thoï trì Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø ñoïc tuïng, hoûi nghóa, nhôù nghó ñuùng, thì neân bieát aáy laø ma söï. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Trong khi ngöôøi thuyeát phaùp thoï trì möôøi hai haïnh ñaàu ñaø laø: 1. ÔÛ choã vaéng (A-lan-nhaõ) 2. Thöôøng khaát thöïc, 3. Maëc aùo vaù, 4. Ngaøy aên moät böõa ngoï (nhaát toïa thöïc) 5. AÊn coù tieát ñoä, 6. Sau giôø ngoï khoâng uoáng nöôùc coù baõ, 7. ÔÛ goø maû, 8. ÔÛ döôùi caây, 9. ÔÛ choã ñaát troáng, 10. Thöôøng ngoài khoâng naèm,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 68 2

11. Theo thöù lôùp khaát thöïc, 12. Chæ coù ba y. (Möôøi hai haïnh naøy nhieàu choã ghi sai khaùc nhau - N.D), coøn ngöôøi nghe phaùp laïi khoâng thoï trì möôøi hai haïnh ñaàu ñaø, khoâng ôû choã vaéng cho ñeán khoâng chæ thoï bay, hai beân khoâng hoøa hôïp neân khoâng ñöôïc cheùp, giöõ gìn Baùt-nhaõ Ba-la-maät vaø ñoïc tuïng, hoûi nghó, nhôù nghó ñuùng. Neân bieát aáy laø ma söï. Tu-boà-ñeà! Trong khi ngöôøi nghe phaùp thoï trì möôøi hai haïnh ñaàu ñaø, ôû choã vaéng cho ñeán thoï chæ ba y, coøn ngöôøi thuyeát phaùp khoâng thoï trì möôøi hai haïnh ñaàu ñaø, khoâng ôû choã vaéng, cho ñeán khoâng thoï chæ ba y, hai beân khoâng hoøa hôïp, khoâng cheùp, thoï trì Baùt-nhaõ ba la maät vaø ñoïc tuïng, hoûi nghóa, nhôù nghó ñuùng ñöôïc, neân

bieát aáy laø ma söï. LUAÄN: Taát caû phaùp höõu vi do nhaân duyeân hoøa hôïp sanh, caùc duyeân ly taùn thì khoâng coù, thí nhö duøi ñoà ñeå laáy löûa, phaûi coù caùi duøi, coù ñoà moài laø hai thöù ñeå coù ñöôïc löûa. Vieát cheùp Baùt-nhaõ cho ñeán nhôù nghó ñuùng cuõng nhö vaäy, phaûi coù ñuû nhaân duyeân trong ngoaøi hoøa hôïp môùi thaønh, nghóa laø thaày vaø ñeä töû phaûi ñoàng taâm ñoàng söï môùi cheùp thaønh ñöôïc. Theá neân Phaät baûo Tu-boà-ñeà, ngöôøi nghe phaùp, phaùt khôûi naêm thieän caên laø tín, taán, nieäm, ñònh, tueä. Muoán cheùp, thoï trì Baùt-nhaõ cho ñeán nhôù nghó ñuùng, maø ngöôøi thuyeát phaùp vì naêm trieàn caùi che taâm neân khoâng muoán thuyeát! Hoûi: Neáu vì naêm trieàn caùi che taâm neân khoâng muoán thuyeát, theá sao laøm thaày? Ñaùp: Ngöôøi aáy ñaém caùi vui theá gian, chaúng quaùn khoâng, voâ thöôøng, tuy taâm hieåu, mieäng noùi, maø khoâng töï thaät haønh, coøn ñeä töû tuy taâm muoán tu maø khoâng hieåu roõ, khoâng coù nôi naøo khaùc neân phaûi hoûi ngöôøi aáy; hoaëc coù khi thaày phaùt taâm töø bi muoán khieán cheùp, thoï trì Baùt-nhaõ, maø ñeä töû aùm ñoän khoâng phaùt khôûi naêm thieän caên, ñaém caùi vui theá gian, neân khoâng muoán nghe lôøi cheùp, thoï trì cho ñeán nhôù nghó ñuùng Baùt-nhaõ. Hoûi: Neáu khoâng muoán thoï trì, côù sao goïi laø ngöôøi nghe phaùp? Ñaùp: Chæ nghe laõnh thoï ít nhieàu, vaø ñoïc tuïng maø khoâng roát raùo thaønh töïu ñöôïc, neân chæ goïi laø nghe phaùp. Neáu caû hai ngöôøi ñoàng coù thieän taâm thì coù theå ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neáu khoâng ñoàng coù thieän taâm thì chaúng ñöôïc, aáy goïi laø ma söï. Phieàn naõo beân trong noåi leân, thieân töû ma beân ngoaøi beøn trôï duyeân, xa lìa Baùt-nhaõ, thì Boà-taùt neân giaùc tónh bieát ñoù laø ma, ngaên ñöøng cho khôûi. Neáu töï mình thoái maát, haõy laøm cho ñaày ñuû laïi; neáu ñeä töû thoái maát, haõy daïy cho ñöôïc laïi. Laïi nöõa, hoaëc thaày coù taâm töø bi moûng, boû ñeä töû maø ñi ñeán phöông

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 68 3

khaùc, hoaëc vì khoâng thích vôùi ñaát nöôùc, boán ñaïi chaúng hoøa; hoaëc vì thieän phaùp khoâng ñöôïc taêng ích, hoaëc vì laïnh noùng khoâng hôïp, hoaëc vì ñaát ñai hoang vu, vì caùc nhaân duyeân nhö vaäy maø ñi ñeán phöông khaùc, trong khi ñoù ñeä töû cuõng vì caùc nhaân duyeân maø khoâng theå ñi theo thaày. Coù ngöôøi vì quyù troïng lôïi döôõng, nhö treân noùi vì naêm trieàn caùi che taâm v.v... Laïi nöõa, hai ngöôøi ñeàu coù loøng tin, coù giôùi haïnh, maø moät ngöôøi duøng möôøi hai haïnh ñaàu ñaø ñeå trang nghieâm giôùi, coøn moät ngöôøi khoâng theå. Hoûi: Vì sao moät ngöôøi khoâng theå? Ñaùp: Phaät kieát giôùi, ñeä töû thoï trì, möôøi hai haïnh ñaàu ñaø khoâng goïi laø giôùi, thaät haønh ñöôïc thì giôùi ñöôïc trang nghieâm, khoâng thaät haønh ñöôïc khoâng phaûi laø phaïm giôùi, thí nhö boá thí, laøm thì ñöôïc phöôùc, khoâng boá thí ñöôïc cuõng khoâng coù toäi. Haïnh ñaàu ñaø cuõng nhö vaäy. Theá neân, hai beân khoâng hoøa hôïp, laø ma söï. Möôøi hai haïnh ñaàu ñaø laø, haønh giaû cho vieäc ôû nhaø sinh phieàn naõo, neân boû cha meï, vôï con, quyeán thuoäc, xuaát gia haønh ñaïo, song thaày troø ñoàng hoïc thì trôû laïi bò raøng buoäc, taâm laïi roái loaïn, theá neân thoï pheùp ôû choã vaéng, ñeå thaân xa lìa oàn aøo, ôû choã khoâng nhaøn. Xa lìa laø gaàn nhaát trong ba daëm, xa hôn nöõa caøng hay. Ñöôïc thaân xa lìa roài, cuõng neân khieán taâm xa lìa naêm duïc, naêm trieàn

caùi. Neáu nhaän lôøi môøi aên, hoaëc aên cuøng chuùng Taêng laø nhaân duyeân deã khôûi leân laäu hoaëc. Vì sao? Vì nhaän lôøi môøi aên, neáu ñöôïc môøi thì nghó raèng ta laø ngöôøi toát coù phöôùc ñöùc neân ñöôïc môøi; neáu khoâng ñöôïc môøi thì cheâ ngöôøi kia khoâng hieåu bieát, ngöôøi khoâng ñaùng môøi laïi môøi, ngöôøi ñaùng môøi laïi khoâng môøi. Hoaëc töï khinh baïc, aùo naõo töï traùch maø sinh buoàn khoå. Söï tham öu ñoù deã laøm ngaên ngaïi ñaïo. AÊn cuøng chuùng Taêng laø, vaøo giöõa chuùng, taát phaûi theo qui taéc cuûa chuùng, xöû ñoaùn coâng vieäc, ñuoåi ngöôøi, lieäu lyù vieäc chuùng taêng, phaân xöû sai khieán, thì taâm bò taùn loaïn, pheá boû tu ñaïo. Vì nhöõng vieäc laøm naõo loaïn nhö vaäy, neân thoï phaùp thöôøng khaát thöïc. Vì aùo ñeïp neân phaûi dong ruoåi boán phöông, rôi vaøo loái soáng taø maïng; neáu nhaän aùo toát cuûa ngöôøi cho, thì sanh taâm gaàn guõi aùi tröôùc, neáu khoâng gaàn guõi aùi tröôùc hoï thì Ñaøn-vieät haän. Neáu ôû giöõa chuùng nhaän ñöôïc y thì coù caùc loãi nhö treân noùi. Laïi y toát laø choã tham ñaém cuûa ngöôøi chöa ñaéc ñaïo. Vì y toát maø chuoác laáy naïn giaëc cöôùp, hoaëc phaûi maát maïng, coù nhöõng tai hoaïn nhö vaäy, neân thoï phaùp maëc aùo vaù xaáu xí. Haønh giaû nghó raèng: Tìm moät böõa aên trong moät ngaøy coøn nhieàu trôû ngaïi, huoáng gì böõa aên nheï, aên giöõa ngoï, aên sau ngoï, neáu khoâng töï giaûm bôùt, thì maát coâng nöõa ngaøy, khoâng theå nhaát taâm haønh ñaïo.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 68 4

Phaät phaùp coát vì tu ñaïo, khoâng phaûi vì nuoâi thaân, nhö nuoâi ngöïa nuoâi heo, vì theá neân döùt vieäc thöôøng aên; thoï phaùp ngaøy aên moät böõa ngoï. Coù ngöôøi tuy ngaøy aên moät böõa ngoï, maø taâm tham aên quaù ñoä, buïng phình hôi thôû ngheït, pheá boû tu ñaïo. Theá neân, thoï phaùp aên coù tieát ñoä; tieát ñoä laø löôïc noùi tuøy söùc aên ñöôïc, ba phaàn chöøa laïi moät phaàn, thôøi thaân nheï nhaøng an oån, deã tieâu, khoâng coù beänh. Thaân khoâng toån haïi, thôøi vieäc haønh ñaïo khoâng pheá boû. Nhö trong kinh, ngaøi Xaù-lôïi-phaát noùi: “Neáu ta aên naêm mieáng saùu mieáng, boå tuùc theâm nöôùc, laø ñuû nuoâi thaân”. (Vôùi ngöôøi Trung Quoác aên tröa coù theå keå möôøi mieáng (?).) Coù ngöôøi tuy aên coù tieát ñoä, nhöng quaù giôø ngoï coøn uoáng nöôùc coù baõ thì taâm sanh vui ñaém, neân tìm nöôùc gaïo, nöôùc quaû, nöôùc maät v.v... muoán uoáng maõi khoâng chaùn, neân khoâng theå nhaát taâm tu taäp thieän phaùp, nhö ngöïa khoâng buoäc daây cöông, cöù muoán aên coû quanh quaån, khoâng chòu leân ñöôøng, neáu coù daây cöông thì yù muoán aên coû khoâng coøn, ñi theo yù ngöôøi. Vì theá, neân thoï phaùp sau giôø ngoï khoâng uoáng nöôùc coù xaùc. Quaùn khoâng, quaùn voâ thöôøng laø cöûa ban ñaàu böôùc vaøo Phaät phaùp, hay laøm chaùn lìa ba coõi. Goø maû thöôøng coù tieáng khoùc loùc buoàn than, thaây cheát böøa baõi, taän maét thaáy caûnh voâ thöôøng. Sau ñoù hoaëc thieâu chaùy, bò chim thuù aên, khoâng bao laâu tieâu heát. Nhaân quaùn thaây cheát maø deã ngoä ñöôïc töôùng voâ thöôøng, töôùng khoâng cuûa caùc phaùp. Laïi ôû goø maû, hoaëc thaáy thaây cheát tan raõ hoâi haùm baát tònh, deã thaønh ñöôïc quaùn chín caùch (cöûu töôûng quaùn). Ñaây laø cöûa ban ñaàu ñeå lìa tham duïc. Vì vaäy neân thoï phaùp ôû giöõa goø maû, quaùn baát tònh, voâ thöôøng xong, vieäc ñaéc ñaïo thaønh, boû goø maû maø ñi ñeán döôùi caây,

ngöôøi chöa ñaéc ñaïo, taâm khoâng quaù chaùn, thì haõy thuû laáy töôùng thaây cheát, ôû döôùi caây suy nghó: Nhö Phaät luùc Ñaûn sanh, luùc thaønh ñaïo, luùc Chuyeån phaùp luaân, luùc vaøo Nieát-baøn ñeàu ôû döôùi caây. Haønh giaû theo pheùp taéc cuûa chö Phaät thöôøng ôû döôùi caây. Do caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân thoï phaùp ôû döôùi caây. Do caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân thoï phaùp ôû döôùi caây. Hoaëc haønh giaû quaùn döôùi goác caây khoâng khaùc gì nöûa caùi nhaø, che im vui maùt. Laïi neáu sanh taâm aùi tröôùc cho raèng ta ôû caây naøy raát toát, caây kia khoâng baèng, vì sanh taâm laäu hoaëc nhö vaäy, neân phaûi ñi ñeán ôû choã ñaát troáng, suy nghó raèng: ÔÛ döôùi caây coù hai vieäc dôû: 1. Möa doät aåm öôùt, 2. Phaân chim nhôùp thaân, truøng ñoäc chung ñuïng, coøn choã ñaát troáng thì khoâng coù vieäc dôû ñoù. ÔÛ choã ñaát troáng thì maëc y thuyeát phaùp, tuøy yù vui thích. Traêng saùng soi khaép, baàu trôøi trong saùng, taâm deã nhaäp vaøo "khoâng tam-muoäi". Trong boán oai nghi cuûa thaân, ngoài laø toát nhaát, aên deã tieâu hoùa, hôi thôû ñieàu hoøa. Ngöôøi caàu ñaïo, vieäc lôùn chöa thaønh, giaëc phieàn naõo thöôøng rình tìm choã, thuaän tieän, vaäy khoâng neân naèm yeân. Neáu ñi, neáu ñöùng thì taâm ñoäng khoù thu nhieáp, vaø cuõng khoâng theå ñi laâu, ñöùng laâu. Vì theá neân thoï phaùp thöôøng ngoài. Neáu khi muoán nguû, thì hoâng khoâng dính chieáu. Haønh giaû khoâng ñaém tröôùc vò ngon, khoâng khinh chuùng sanh, taâm bình ñaúng thöông xoùt, maø thöù lôùp khaát thöïc, khoâng choïn nôi giaøu ngheøo, neân thoï phaùp thöù lôùp khaát thöïc. Haønh giaû ít muoán bieát ñuû, aùo ñuû che thaân, khoâng nhieàu khoâng ít, neân chæ coù ba y. Ngöôøi baïch y (haøng maëc traéng töùc cö só - N.D) vì caàu vui neân chöùa nhieàu aùo; hoaëc coù keû ngoaïi ñaïo tu khoå haïnh traàn truoàng khoâng bieát hoå. Theá neân ñeä töû Phaät lìa boû hai cöïc ñoan aáy, haønh xöû theo trung ñaïo. Choã ôû choã aên thöôøng duøng haèng ngaøy neân nhieàu vieäc, coøn aùo khoâng caàn tìm caàu haèng ngaøy, neân löôïc noùi. Möôøi hai haïnh ñaàu ñaø aáy laø yù Phaät muoán khieán ñeä töû haønh theo ñaïo, boû caùi vui theá gian, neân taùn thaùn möôøi hai haïnh ñaàu ñaø. YÙ Phaät thöôøng laáy haïnh ñaàu ñaø laøm goác, vì coù nhaân duyeân chaúng ñaëng ñöøng neân môùi cho pheùp laøm caùc vieäc khaùc. Nhö luùc Phaät chuyeån ñoäng baùnh xe phaùp, naêm Tyø-kheo môùi ñaéc ñaïo, thöa Phaät raèng: Chuùng con neân maëc aùo gì? Phaät daïy: Neân maëc aùo vaù. Laïi khi thoï giôùi phaùp, phaûi suoát ñôøi maëc aùo vaù, khaát thöïc, ôû döôùi caây, duøng thuoác dö ñeå chöõa beänh. Ñoái vôùi boán Thaùnh chuûng xöa, trong ñoù haïnh ñaàu ñaø goàm coù ba Thaùnh chuûng. Phaät phaùp chæ laáy trí tueä laøm goác, khoâng vì sôï khoå laøm ñaàu, caùch aáy ñeàu giuùp ñaïo, tuøy thuaän ñaïo, neân Phaät thöôøng taùn thaùn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.